

## Sammanfattning

I betänkandet behandlar utskottet frågor från allmänna motionstiden år 1998 om folkbildning.

Motionsyrkanden som rör syftet med statsbidraget till folkbildningen avstyrks. De handlar om folkbildningens betydelse för demokratin, om de arbetslösa som prioriterad grupp och om folkbildningens integritet.

Utskottet avstyrker ett motionsförslag om att de sex tidigare utpekade centrala utvecklingsområdena för folkbildningen skall kompletteras med ett sjunde område, nämligen de internationella frågorna. Utskottet avstyrker också ett motionsyrkande om särskilda medel till det utvecklingsområde som kallas Ett lyft för kultur och bildning.

Motioner om folkbildningsforskning och om högskoleutbildning på distans inom ett s.k. folkuniversitet vid folkhögskolorna avstyrks.

Slutligen avstyrks motioner om särskilda medel till den kvalificerade musikutbildningen vid vissa folkhögskolor.

Till betänkandet har fogats sju reservationer.

## Motionerna

1998/99:Kr274 av Birger Schlaug m.fl. (mp) vari yrkas

35. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om musiklinjer på folkhögskolor,

36. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om folkmusik och dans på folkhögskolor,

38. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om folkbildningsforskning.

1998/99:Kr275 av Gudrun Schyman m.fl. (v) vari yrkas

37. att riksdagen ger regeringen i uppdrag att utreda och återkomma med förslag om ett folkuniversitet i enlighet med vad som anförts i motionen,

38. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om folkbildningens integritet och behovet av en motkraft till kommersialiserad utbildning,

39. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om ett kulturlyft inför budgetpropositionen år 2000,

40. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om att införa internationella frågor som ett sjunde centralt utvecklingsområde för folkbildningen.

1998/99:Kr601 av Dan Kihlström m.fl. (kd) vari yrkas

2. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om kopplingen mellan folkbildning, delaktighet och valdeltagande,

3. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om de arbetslösa som en prioriterad grupp.

1998/99:Kr602 av Lars U Granberg och Monica Öhman (s) vari yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om kvalificerade musikutbildningar på folkhögskolor.

## Utskottet

### Inledning

Riksdagen beslutade år 1991 om en markant förändring av ansvarsfördelningen mellan staten och folkbildningen (prop. 1990/91:82, bet. 1990/91:UbU18, rskr. 1990/91:358). Den tidigare omfattande statliga regleringen av den verksamhet som studieförbunden och folkhögskolorna bedrev med statligt stöd ersattes med ett system där riksdag och regering fastställer övergripande mål och motiv som skall ligga till grund för att bevilja statsbidrag för den samlade folkbildningen. De mål för statsbidragsgivningen som beslutades år 1991 kompletterades vid föregående riksmöte (prop. 1997/98:115, bet. 1997/98:KrU17, rskr. 1997/98:258). Statsbidragets syften efter denna komplettering framgår av följande utdrag ur förordningen (1991:977) om statsbidrag till folkbildningen.

2 § Statens stöd till folkbildningen skall ha till syfte att

1. främja en verksamhet som gör det möjligt för kvinnor och män att påverka sin livssituation och som skapar engagemang för att delta i samhällsutvecklingen,
2. stärka och utveckla demokratin,
3. bredda kulturintresset i samhället, öka delaktigheten i kulturlivet samt främja kulturupplevelser och eget skapande.

Verksamhet som syftar till att utjämna utbildningsklyftor och höja utbildningsnivån i samhället skall prioriteras liksom verksamhet som riktar sig till utbildningsmässigt, socialt och kulturellt missgynnade personer. Personer med utländsk bakgrund, deltagare med funktionshinder och arbetslösa utgör särskilt viktiga målgrupper för statens stöd.

Inom de gränser som riksdag och regering lägger fast skall folkbildningens anordnare i enlighet med sin verksamhetsform, arbetsmetod, ideologiska profil och pedagogiska metod själva lägga fast målen för sin verksamhet. Ansvaret för fördelningen av statsbidraget åligger Folkbildningsrådet, som bildats av Folkbildningsförbundet, Rörelsefolkhögskolornas intresseorganisation och Landstingsförbundet.

I två motioner tas upp frågor som rör syftet med statsbidraget till folkbildningen.

*Folkbildningens betydelse för den lokala demokratin* tas upp i motion Kr601 (kd). Föreningsliv och annat lokalt förankringsarbete är beroende av studieförbundens verksamhet. Motionärerna anser att folkbildningens betydelse bör beaktas i den fortsatta diskussionen och forskningen om medborgarnas delaktighet i samhällsdebatten och om deras valdeltagande. Motionärerna framhåller att den frivilliga folkbildningen har en stor betydelse för att Sverige skall vara både en stabil och en förändringsbenägen demokrati. De hemställer att riksdagen som sin mening skall ge regeringen till känna vad som anförts i motionen i denna fråga (yrkande 2).

Utskottet instämmer i vad motionärerna anför om folkbildningens betydelse för den lokala demokratin och för människors engagemang och deltagande i samhällsdebatten. Denna inställning stämmer också väl överens med de motiv som låg till grund för riksdagens beslut åren 1991 och 1998 om syftena med statsbidraget till folkbildningen (bet. 1997/98:17 s. 8–10). Utskottet kan därför inte finna att det behövs något ytterligare klagörande uttalande från riksdagens sida i frågan. Mot denna bakgrund avstyrker utskottet yrkande 2 i motion Kr601 (kd).

Vidare tar motionärerna i motion Kr601 (kd) upp frågan om de *arbetslösa som prioriterad grupp* inom den statsbidragsberättigade folkbildningsverksamheten. Motionärerna anser – i likhet med vad som framfördes i en motion från Kristdemokraterna vid föregående riksmöte – att bidragsanvändningen inte skall styras genom att de arbetslösa anges som en prioriterad grupp. I stället bör insatser göras för att hjälpa de arbetslösa att få arbete genom att resurser tillförs arbetsförmedlingarna (yrkande 3).

Vid föregående riksmöte uttalade utskottet att det är mycket viktigt att de arbetslösa erbjuds sådan utbildning som ökar deras möjligheter att få arbete och att det därför är motiverat att de utgör en prioriterad grupp inom den statsbidragsstödda folkbildningen (bet. 1997/98:KrU17 s. 11). Utskottet framhöll att det kan vara viktigt för de arbetslösa att också bli prioriterade inom övrig folkbildningsverksamhet, t.ex. sådan som bidrar till ökad bildning och livskvalitet och påverkar deltagarnas utveckling, självständighet och tilltro till sig själva och sin förmåga att påverka sin situation. Mot bakgrund av det anförda föreslår utskottet att riksdagen avslår motion Kr601 (kd) yrkande 3.

Enligt motion Kr275 (v) bör *folkbildningens integritet* och oberoende ställning gentemot politiska och ekonomiska maktgrupperingar värnas (yrkande 38). Det finns annars en risk att folkbildningen anpassar sin verksamhet till den som bedrivs av andra utbildningsanordnare och styrs av dem som kan bidra med resurser till verksamheten. Folkbildningen skall vara en motkraft mot styrd och kommersialiserad utbildning. Regeringen bör uppmärksamma frågan och vidta åtgärder om folkbildningens oberoende ställning skulle hotas.

Utskottet – som behandlade ett motsvarande motionsyrkande vid föregående riksmöte – vill åter understryka att folkbildningen själv förutsätts värna om och utveckla sina egna pedagogiska metoder och specifika arbetssätt. Statsbidragssystemet, med övergripande mål för statsbidragsgivningen och frånvaron av detaljerade föreskrifter, är ett uttryck för tilltron till folkbildningens förmåga att hävda sin särprägel och kvalitet. Utskottet förutsätter att Folkbildningsrådet noga följer utvecklingen.

Utskottet påminner om att regeringen i 1998 års folkbildningsproposition underströk att det helt är en fråga för folkhögskolorna och studieförbunden att själva avgöra om de t.ex. vill ta på sig uppdrag att bedriva behörighetsgivande utbildning, såsom inom kunskapslyftet. Folkbildningens viktigaste funktion i det livslånga lärandet är dock den egna folkbildningsverksamheten som inte styrs av kursplaner, betyg eller resultatkrav.

Med hänvisning till det anförda avstyrks motion Kr275 (v) yrkande 38.

## Centrala utvecklingsområden

I föregående års folkbildningsproposition angav regeringen sex centrala områden inom vilka folkbildningen även framöver kan få stor betydelse för samhällsutvecklingen. Områdena benämndes Ett lyft för kultur och bildning, Folkbildningens roll för kulturen, Folkbildningens roll för personer med funktionshinder, Folkbildningen och IT, Folkbildningen och integrationsarbetet samt Folkbildningen och arbetet med att forma ett ekologiskt hållbart samhälle.

I propositionen (s. 34–35) anförde regeringen att det i vardagslivet, samhällslivet och arbetslivet behövs människor som har social kompetens och kan samverka med andra i problemlösning och kring konkreta arbetsuppgifter. Det behövs också människor som har kulturell kompetens, dvs. människor som har insikter och färdigheter inom det estetiska och skapande området och som kan använda sin fantasi. Det behövs vidare människor som har förmåga att sätta sig in i andra kulturer än vår egen. Och viktigast av allt, det behövs människor som har den medborgarskolning som är en nödvändig förutsättning för att det demokratiska samhället skall fungera och för att medborgarna både skall kunna påverka sin egen livssituation och kunna vara aktiva, solidariska och engagerade deltagare i en utveckling av ett framtida samhälle som gagnar alla. Här är folkhögskolornas och studieförbundens insatser viktiga. Det är här folkbildningen har sin egen roll i det livslånga lärandet. Mot denna bakgrund behöver kunskapslyftet kompletteras med ett lyft för kultur och bildning i bred bemärkelse även omfattande en bred bildning i naturvetenskap och teknik. Regeringen anförde att det är angeläget att folkbildningen bidrar till att utjämna kunskapsklyftorna även inom dessa områden och att fler, inte minst flickor och kvinnor, får del av denna kunskap. En sådan satsning inom folkbildningen är en förutsättning för att många människor skall kunna vara med och påverka utvecklingen i framtiden.

I sitt budgetunderlag för budgetåret 2000 pekar Folkbildningsrådet på de sex utvecklingsområden som nämndes i 1998 års folkbildningsproposition. Enligt rådets bedömning behöver samhället under den närmaste treårspe-

rioden särskilt ta studieförbundens och folkhögskolornas resurser i anspråk när det gäller demokrati- och integrationsfrågorna, IT-utvecklingen och de internationella frågorna.

I motion Kr275 (v) redovisas att de estetiska och kulturella områdena står för en stor och ökande del av folkbildningens verksamhet. Motionärerna anför att folkbildningen inom dessa områden kan fylla ett stort behov. De anser att det behövs ökat statligt bidrag för att kunna genomföra ett *kulturlyft* efter samma modell som kunskapslyftet. Riksdagen bör ge regeringen till känna att resurser för ett kulturlyft bör beräknas i budgetpropositionen för år 2000 (yrkande 39).

Utskottet påminner om att riksdagen hösten 1998 beslöt om en förstärkning av folkbildningsanslaget med 30 miljoner kronor (prop. 1998/99:1, bet. 1998/99:KrU1, rskr 1998/99:57). Medlen avsåg utveckling av verksamheten inom folkhögskolan och studieförbunden.

Frågan om särskilda resurser skall ställas till folkbildningens förfogande för budgetåret 2000 för den verksamhet som bedrivs inom ett av de sex utvecklingsområden som omnämndes i 1998 års folkbildningsproposition bör bedömas i ett större sammanhang, där behovet av en sådan resursförstärkning kan vägas mot andra, här inte aktualiserade, resursbehov. Utskottet anser att kommande beredningsarbete inför budgetpropositionen för år 2000 inte bör föregripas. Motion Kr275 (v) yrkande 39 avstyrks.

*Internationella frågor* bör enligt motion Kr275 (v) utgöra ett sjunde centralt utvecklingsområde för folkbildningen (yrkande 40). Motionärerna hänvisar till att folkbildningen redan har en ökande verksamhet på området och ett omfattande kontaktnät över världen. Internationella frågor bör inte endast behandlas i särskilda kurser och verksamheter utan även integreras i alla slags cirklar, kurser, ämnen och arbetsområden. Detta är särskilt viktigt då det spontana intresset för djupare studier i internationella frågor inte är speciellt påtagligt. Deltagarnas engagemang i det egna samhällets problem och frågor bör därför sättas in i ett internationellt sammanhang.

Utskottet behandlade vid föregående riksmöte flera motioner om internationalisering som ett sjunde utvecklingsområde (bet. 1997/98:KrU17 s. 27–28). Utskottet anförde att det finns flera områden utöver de sex i propositionen nämnda områdena där folkbildningen kommer att ha stor betydelse för samhällsutvecklingen, däribland det internationella området. Utskottet redovisade flera exempel på folkbildningens internationella kontakter och verksamhet. Utskottet är – liksom vid föregående riksmöte – övertygat om att regeringen är medveten om och värdesätter folkbildningens internationella engagemang utan att riksdagen gör ett särskilt uttalande i frågan. Utskottet anser att det inte är påkallat med ett sådant uttalande som begärs av motionärerna, varför motion Kr275 (v) yrkande 40 avstyrks.

## Folkbildningsforskning

I motion Kr274 (mp) hemställs att riksdagen skall göra ett uttalande om folkbildningsforskningen som eget forskningsområde (yrkande 38). Forskning om folkbildning är en förutsättning för att folkhögskolor och studieför-

bund skall kunna bedriva sin verksamhet med största möjliga utbyte. Folkbildningen får inte i alltför hög grad inlemmas i det vuxenpedagogiska området, då den också omfattar ungdomsverksamhet och verksamhet som engagerar skolungdomar. Lärande och bildning i studiecirklar och vid folkhögskolor, i arbetslivet och på fritiden är inte bundna till den strikta organisation som utmärker skola och utbildning.

Utskottet anser att en fristående och kvalitativt bra forskning om folkbildning är betydelsefull för folkbildningens utveckling. För att stärka forskningsområdet inrättades under år 1991 ett nationellt program för folkbildningsforskning, MIMER, förlagt till Institutionen för pedagogik och psykologi vid Linköpings universitet. I MIMER:s uppgift ingår bl.a. att bedriva och stimulera till forskning inom folkbildningsområdet, oavsett vetenskaplig inriktning. MIMER har också till uppgift att sprida forskningsresultaten. Som påpekades i proposition 1997/98:115 har folkbildning också betydelse för kultur-, fritids- och arbetsmarknadsområdena. Det är viktigt att även dessa aspekter på folkbildningen beskrivs och värderas tvärvetenskapligt.

Utskottet påminner om att lärosätena – fr.o.m. år 1999 även högskolor utan fakultet – har frihet att själva besluta om att anställa professorer, t.ex. i folkbildningsforskning. Varje högskola avgör också själv inom vilka områden som forskning skall bedrivas och avsätter resurser för denna forskning.

Mot bakgrund av det anförda avstyrker utskottet motion Kr274 (mp) yrkande 38.

### Inrättande av ett s.k. folkuniversitet

Riksdagen bör enligt motion Kr275 (v) begära att regeringen lägger fram ett förslag om utformning och finansiering av ett folkuniversitet (yrkande 37). Ett sådant folkuniversitet, där högskolan och folkhögskolan samverkar, skall underlätta för studieovana grupper att starta och genomföra högskolestudier vid folkhögskolor och på distans. Ett syfte med verksamheten skall också vara att motverka social snedrekrytering till högskolan. Vid ett sådant folkuniversitet skall studier kunna bedrivas på hemorten på deltid eller på fritiden.

Utskottet behandlade vid föregående riksmöte olika aspekter på folkbildningens relation till vuxenutbildningen och högskolan (bet. 1997/98:KrU17 s. 15–22). Utskottet redovisade bl.a. följande.

Universitet och högskolor har sedan 1993 års högskolereform stor frihet att själva besluta om sitt utbildningsutbud och om utbildningarnas innehåll och uppläggning. Lärosätena har också ett stort ansvar när det gäller att bevaka kvaliteten i utbildningen. Genom reformen infördes en tydligare avgränsning av utbildningar som tillhör högskolan och andra utbildningar på eftergymnasial nivå. För de offentliga högskolorna infördes en examensordning som innebär att regeringen beslutar vilka examina som får ges vid universitet och högskolor. Genom lagen (1993:792) om tillstånd att utfärda vissa examina infördes regler för de enskilda utbildningsanordnare på högskolenivå som vill utfärda en examen som finns upptagen i examensordningen. Det är högskolorna som har ensamrätt att utfärda betyg och kurs- och examensbevis för den utbildning de bedriver. Denna uppgift kan inte överlämnas till andra

utbildningsanordnare. Högskolan kan däremot pröva om en tidigare utbildning kan tillgodoräknas vid fortsatta studier inom högskolan när en student väl är antagen till högskoleutbildning.

Samarbete och erfarenhetsutbyte mellan folkbildningen och högskolan kan ta olika former. Det kan t.ex. gälla högskolelärares medverkan inom folkhögskolans och studieförbundens egen utbildning och verksamhet. Det kan också vara fråga om att en högskola engagerar ledare eller lärare från folkbildningen som lärare vid högskolans kurser. Det kan vidare vara fråga om att en högskola förlägger en högskolekurs i högskolans egen regi med studenter antagna av högskolan till exempelvis en folkhögskolas lokaler med utnyttjande av folkhögskolans utrustning. En sådan förläggning av högskoleutbildning till en folkhögskolas lokaler kan också vara ett viktigt led i en decentralisering av högskolans utbildningsutbud med syfte att sprida högskoleutbildningen i landet och göra den tillgänglig för dem som inte har möjlighet att studera på högskoleorterna. Utskottet anförde i sammanhanget att det är viktigt att folkbildningens och högskolans roller och arbetsformer utformas utifrån de olika uppdrag de har. Utskottet utgick från att regeringen – på grundval av resultat från utvärderingen av folkbildningen – uppmärksammar de behov av att utveckla samarbetsformerna mellan folkbildningen och högskolan som kan uppkomma.

Våren 1998 beslöt riksdagen att en ny statlig myndighet, ett utvecklingscentrum för distansutbildning baserad på modern informationsteknik, skall inrättas i Härnösand. Myndigheten skall bl.a. fördela högskoleplatser för distansutbildning och upphandla distansutbildning inom högskolan. Distansutbildning och decentraliserad utbildning skall byggas ut med minst 1 500 högskoleplatser senast fr.o.m. år 2000 inom främst stödområde 1 (prop. 1997/98:62, bet. 1997/98:AU11, rskr. 1997/98:204). Den nya myndigheten kommer att benämnas Distansutbildningscentrum och skall inrättas senast den 1 juli 1999 (jfr bet. 1998/99:UbU5).

Distansutbildningskommittén (DUKOM) avgav år 1998 sitt slutbetänkande Flexibel utbildning på distans (SOU 1998:84). Utredningsförslagen avser bl.a. den nya myndighetens uppgifter beträffande IT-stödd distansutbildning, tekniska och pedagogiska frågor m.m. Beredningen av förslagen pågår inom Regeringskansliet.

Utskottet föreslår att riksdagen med hänvisning till det anförda avslår motion Kr275 (v) yrkande 37.

## Viss musikutbildning vid folkhögskolor m.m.

I det tidigare statsbidragssystemet för folkbildningen ingick ett antal specialbidrag för utbildningar vid folkhögskolor, däribland musikutbildning. Vid övergången till det nu gällande statsbidragssystemet och även därefter har Folkbildningsrådet, som har givits ansvaret att fördela statsbidraget till folkbildningen, räknat in vissa tidigare, särskilda resurser för musikutbildning i det allmänna bidraget till ett antal folkhögskolor. Inför budgetåret 1999 har Folkbildningsrådet beslutat om nya fördelningsregler, vilka bl.a. innebär att differentieringen av bidraget mellan skolor som har musikundervisning och

övriga skolor tas bort. Vissa övergångsregler gäller för de närmaste två till tre åren.

1998/99:KrU10

I motion Kr274 (mp) uppmärksammas Folkbildningsrådets beslut att inte längre ge särskilda medel till musikutbildning. Motionärerna anser att detta beslut går emot riksdagens beslut om ett nytt syfte med statsbidraget till folkbildningen, nämligen att bredda kulturintresset, öka delaktigheten och främja kulturupplevelser och eget skapande. De anser att det behövs ett särskilt stöd till den musikutbildning som ges vid vissa folkhögskolor, eftersom den fungerar som mellannivå mellan den kommunala musikskolan och musikhögskolorna (yrkande 35). I sammanhanget tar motionärerna också upp frågan om utbildning på folkhögskolor i folklig musik och dans, även in-vandrarkulturernas musik och dans (yrkande 36).

Enligt motion Kr602 (s) kan Folkbildningsrådets beslut att inte längre beräkna särskilda medel till vissa folkhögskolors musikutbildning få ödesdigra konsekvenser för den kvalificerade musikutbildning som dessa folkhögskolor bedriver. Motionärerna erinrar om att Folkhögskolekommittén i sitt betänkande (SOU 1990:65) föreslog ett särskilt bidrag till musikutbildningen. Då Folkbildningsrådet, som ansvarar för fördelningen av folkbildningsanslaget, beslutat att inte längre beräkna särskilda resurser för musikutbildning, bör regeringen finna andra former för stöd till folkhögskolornas kvalificerade musikutbildning.

Utskottet kan inte finna att riksdagen bör ändra de år 1991 beslutade principerna för fördelningen av folkbildningsanslaget. Folkbildningen, genom Folkbildningsrådet, bör även fortsättningsvis ha ansvaret för att besluta vilka som skall få statsbidrag och hur tillgängliga medel skall fördelas mellan dem. Utskottet vill i sammanhanget påminna om att verksamheten vid folkhögskolorna inte endast bekostas med statsbidrag. Även kommuner och landsting bidrar till verksamheten och kan välja att ge extra resurser till sådan verksamhet som de bedömer som särskilt viktig.

Utskottet föreslår att riksdagen avslår motionerna Kr274 (mp) yrkande 35 samt Kr602 (s).

Utskottet – som föregående riksmöte avstyrkte liknande motionsyrkanden om stöd till folkmusik och folkdans vid folkhögskolor (bet. 1997/98:KrU17) – avstyrker motion Kr274 (mp) yrkande 36.

## Hemställan

Utskottet hemställer

1. beträffande *folkbildningens betydelse för den lokala demokratin* att riksdagen avslår motion 1998/99:Kr601 yrkande 2,  
*res. 1 (kd)*
2. beträffande *arbetslösa som prioriterad grupp* att riksdagen avslår motion 1998/99:Kr601 yrkande 3,  
*res. 2 (m, kd)*
3. beträffande *folkbildningens integritet* att riksdagen avslår motion 1998/99:Kr275 yrkande 38,  
*res. 3 (v, mp)*



4. beträffande *ett lyft för kultur och bildning*  
att riksdagen avslår motion 1998/99:Kr275 yrkande 39,  
*res. 4 (v)*
5. beträffande *internationella frågor*  
att riksdagen avslår motion 1998/99:Kr275 yrkande 40,  
*res. 5 (v)*
6. beträffande *folkbildningsforskning*  
att riksdagen avslår motion 1998/99:Kr274 yrkande 38,
7. beträffande *inrättande av ett s.k. folkuniversitet*  
att riksdagen avslår motion 1998/99:Kr275 yrkande 37,
8. beträffande *viss musikutbildning vid folkhögskolor*  
att riksdagen avslår motionerna 1998/99:Kr274 yrkande 35 och  
1998/99:Kr602,  
*res. 6 (m, kd, c, mp)*
9. beträffande *folkmusik och folkdans*  
att riksdagen avslår motion 1998/99:Kr274 yrkande 36.  
*res. 7 (mp)*

Stockholm den 13 april 1999

På kulturutskottets vägnar

*Inger Davidson*

I beslutet har deltagit: Inger Davidson (kd), Åke Gustavsson (s), Elisabeth Fleetwood (m), Agneta Ringman (s), Annika Nilsson (s), Charlotta L Bjälkebring (v), Lennart Fridén (m), Eva Arvidsson (s), Jan Backman (m), Lars Wegendal (s), Dan Kihlström (kd), Ewa Larsson (mp), Birgitta Sellén (c), Lennart Kollmats (fp), Hillevi Larsson (s), Roy Hansson (m) och Willy Söderdahl (v).

## 1. Folkbildningens betydelse för den lokala demokratin (mom. 1)

Inger Davidson och Dan Kihlström (båda kd) anser

*dels* att den del av utskottets yttrande under rubriken Syftet med statsbidraget till folkbildningen som börjar med ”Utskottet instämmer” och slutar med ”Kr601 (kd)” bort ha följande lydelse:

Utskottet vill understryka att föreningsliv och annat lokalt förankringsarbete är beroende av studieförbundens verksamhet. Utskottet instämmer i vad som anförs i motion Kr601 (kd) om att den frivilliga folkbildningen har stor betydelse för att Sverige skall vara en både stabil och förändringsbenägen demokrati. Folkbildningens betydelse bör enligt utskottets mening beaktas i den fortsatta diskussionen och forskningen om medborgarnas delaktighet i samhällsdebatten och om deras valdeltagande. Vad utskottet anfört bör riksdagen med bifall till motion Kr601 (kd) yrkande 2 som sin mening ge regeringen till känna.

*dels* att utskottets hemställan under 1 bort ha följande lydelse:

1. beträffande *folkbildningens betydelse för den lokala demokratin* att riksdagen med bifall till motion 1998/99:Kr601 yrkande 2 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört,

## 2. Arbetslösa som prioriterad grupp (mom. 2)

Inger Davidson (kd), Elisabeth Fleetwood (m), Lennart Fridén (m), Jan Backman (m), Dan Kihlström (kd) och Roy Hansson (m) anser

*dels* att den del av utskottets yttrande under rubriken Syftet med statsbidraget till folkbildningen som börjar med ”Vid föregående” och slutar med ”yrkande 3” bort ha följande lydelse:

Riksdagen beslöt vid föregående riksmöte att de arbetslösa skall vara en prioriterad grupp inom den statsbidragsberättigade folkbildningsverksamheten. Utskottet anser emellertid – i likhet med vad som anförs i motion Kr601 (kd) – att bidragsanvändningen inte bör styras på detta sätt. Syftet med statsbidraget bör därför ändras genom att denna prioritering inte längre skall finnas med i förordningen (1991:977) om statsbidrag till folkbildningen. I stället bör insatser göras för att direkt hjälpa de arbetslösa att få arbete genom att resurser tillförs arbetsförmedlingarna. Vad utskottet anfört bör riksdagen med bifall till motion Kr601 (kd) yrkande 3 som sin mening ge regeringen till känna.

*dels* att utskottets hemställan under 2 bort ha följande lydelse:

2. beträffande *arbetslösa som prioriterad grupp* att riksdagen med bifall till motion 1998/99:Kr601 yrkande 3 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört,

### 3. Folkbildningens integritet (mom. 3)

1998/99:KrU10  
Reservationer

Charlotta L Bjälkebring (v), Ewa Larsson (mp) och Willy Söderdahl (v) anser

*dels* att den del av utskottets yttrande under rubriken Syftet med statsbidraget till folkbildningen som börjar med "Utskottet – som" och slutar med "yrkande 38" bort ha följande lydelse:

Folkbildningens integritet och oberoende ställning gentemot politiska och ekonomiska maktgrupperingar bör värnas. Det finns enligt utskottets mening annars en risk för att folkbildningen anpassar sin verksamhet till den verksamhet som bedrivs av andra utbildningsanordnare. Det finns också en risk att folkbildningen kommer att styras av dem som kan bidra med resurser till verksamheten. Folkbildningen skall – som anförs i motion Kr275 (v) – i stället vara en motkraft mot styrd och kommersialiserad utbildning. Regeringen bör enligt utskottets mening uppmärksamma frågan och vidta de åtgärder som bedöms nödvändiga i det fall regeringen finner att folkbildningens oberoende ställning hotas. Riksdagen bör bifalla motion Kr275 (v) yrkande 38 och som sin mening ge regeringen till känna vad utskottet anfört.

*dels* att utskottets hemställan under 3 bort ha följande lydelse:

3. beträffande *folkbildningens integritet*  
att riksdagen med bifall till motion 1998/99:Kr275 yrkande 38 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört,

### 4. Ett lyft för kultur och bildning (mom. 4)

Charlotta L Bjälkebring och Willy Söderdahl (båda v) anser

*dels* att den del av utskottets yttrande under rubriken Centrala utvecklingsområden som börjar med "Utskottet påminner" och slutar med "39 avstyrks" bort ha följande lydelse:

Som redovisas i motion Kr275 (v) står de estetiska och kulturella områdena för en stor och ökande del av folkbildningens verksamhet. Detta visar att folkbildningen fyller ett stort behov inom dessa områden. Utskottet tillstyrker motionärernas förslag att ett ökat statligt bidrag bör ställas till folkbildningens förfogande för att ett kulturlyft efter samma modell som kunskapslyftet skall kunna genomföras. Riksdagen bör med bifall till motion Kr275 (v) yrkande 39 som sin mening ge regeringen till känna att resurser för ett kulturlyft bör beräknas i budgetpropositionen för år 2000.

*dels* att utskottets hemställan under 4 bort ha följande lydelse:

4. beträffande *ett lyft för kultur och bildning*  
att riksdagen med bifall till motion 1998/99:Kr275 yrkande 39 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört,

## 5. Internationella frågor (mom. 5)

1998/99:KrU10  
Reservationer

Charlotta L Bjälkebring och Willy Söderdahl (båda v) anser

*dels* att den del av utskottets yttrande under rubriken Centrala utvecklingsområden som börjar med "Utskottet behandlade" och slutar med "40 avstyrks" bort ha följande lydelse:

Utskottet anser att de internationella frågorna är av så stor betydelse för samhällets utveckling att de bör utgöra ett sjunde centralt utvecklingsområde inom folkbildningen i enlighet med förslaget i motion Kr275 (v) yrkande 40. Folkbildningen har redan en ökande verksamhet på området och ett omfattande kontaktnät över världen. Det är viktigt att denna verksamhet utvecklas ytterligare. Internationella frågor bör inte endast behandlas i särskilda kurser utan även integreras i alla slag av cirklar, kurser, ämnen och arbetsområden. Deltagarnas engagemang i det egna samhällets problem och frågor bör därför sättas in i ett internationellt sammanhang. Riksdagen bör med bifall till motion Kr275 (v) yrkande 40 som sin mening ge regeringen till känna vad utskottet anfört om internationella frågor som ett sjunde utvecklingsområde inom folkbildningen.

*dels* att utskottets hemställan under 5 bort ha följande lydelse:

### 5. beträffande *internationella frågor*

att riksdagen med bifall till motion 1998/99:Kr275 yrkande 40 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört,

## 6. Viss musikutbildning vid folkhögskolor (mom. 8)

Inger Davidson (kd), Elisabeth Fleetwood (m), Lennart Fridén (m), Jan Backman (m), Dan Kihlström (kd), Ewa Larsson (mp), Birgitta Sellén (c) och Roy Hansson (m) anser

*dels* att den del av utskottets yttrande under rubriken Viss musikutbildning vid folkhögskolor m.m. som börjar med "Utskottet kan" och slutar med "Kr602 (s)" bort ha följande lydelse:

Enligt utskottets mening kan Folkbildningsrådets beslut att inte längre beräkna särskilda medel till vissa folkhögskolors musikutbildning få ödesdigra konsekvenser för den kvalificerade musikutbildning som bedrivs vid vissa folkhögskolor. Utskottet instämmer i vad som anförs i motion Kr274 (mp) om att detta beslut kan sägas gå emot det av riksdagen beslutade nya syftet med statsbidraget till folkbildningen, nämligen att bredda kulturintresset, öka delaktigheten och främja kulturupplevelser och eget skapande. Det behövs ett särskilt stöd till denna musikutbildning vid vissa folkhögskolor, då den fungerar som en kvalificerad mellannivå efter den kommunala musikskolan och före musikhögskolan.

Folkbildningsrådet, som enligt riksdagens beslut våren 1991 ansvarar för fördelningen av folkbildningsanslaget, har redan beslutat att inte längre beräkna särskilda resurser för folkhögskolornas musikutbildning. Därför bör regeringen i enlighet med vad som föreslås i motion Kr602 (s) finna andra former av stöd som gör det möjligt för folkhögskolorna att fortsätta med den kvalificerade musikutbildningen. Riksdagen bör således med bifall till mot-

ion Kr602 (s) och med anledning av motion Kr274 (mp) yrkande 35 som sin mening ge regeringen till känna vad utskottet anfört.

1998/99:KrU10  
Reservationer

*dels* att utskottets hemställan under 8 bort ha följande lydelse:

8. beträffande *viss musikutbildning vid folkhögskolor*  
att riksdagen med bifall till motion 1998/99:Kr602 och med anledning av motion 1998/99:Kr274 yrkande 35 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört,

## 7. Folkmusik och folkdans (mom. 9)

Ewa Larsson (mp) anser

*dels* att den del av utskottets yttrande under rubriken Viss musikutbildning vid folkhögskolor m.m. som börjar med ”Utskottet – som” och slutar med ”yrkande 36” bort ha följande lydelse:

Utskottet instämmer i vad som anförs i motion Kr274 (mp) om att den folkliga musik- och danskulturen är eftersatt inom folkhögskoleväsendet. Dessutom saknas längre utbildningar med musik och dans från invandrarkulturerna. Utskottet anser att denna fråga bör uppmärksammas av regeringen. Detta bör riksdagen med bifall till motion Kr274 (mp) yrkande 36 som sin mening ge regeringen till känna.

*dels* att utskottets hemställan under 9 bort ha följande lydelse:

9. beträffande *folkmusik och folkdans*  
att riksdagen med bifall till motion 1998/99:Kr274 yrkande 36 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört.

Sammanfattning.....	1
Motionerna .....	1
Utskottet .....	2
Inledning.....	2
Syftet med statsbidraget till folkbildningen .....	3
Centrala utvecklingsområden.....	4
Folkbildningsforskning.....	5
Inrättande av ett s.k. folkuniversitet.....	6
Viss musikutbildning vid folkhögskolor m.m. ....	7
Hemställan .....	8
Reservationer.....	10
1. Folkbildningens betydelse för den lokala demokratin (mom. 1), (kd).....	10
2. Arbetslösa som prioriterad grupp (mom. 2), (m, kd) .....	10
3. Folkbildningens integritet (mom. 3), (v, mp).....	11
4. Ett lyft för kultur och bildning (mom. 4), (v).....	11
5. Internationella frågor (mom. 5), (v) .....	12
6. Viss musikutbildning vid folkhögskolor (mom. 8), (m, kd, mp, c) .....	12
7. Folkmusik och folkdans (mom. 9), (mp).....	13